

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Tukea tarvitsevan oppilaan arviointi I ja II

16.3. ja 2.5.2023

Päivi Lång, Tiina Heikkinen ja Sari Granroth-Nalkki, ohjaavat opettajat

Arvioinnin tehtävänä on oppimisen ohjaaminen ja oppilaan kannustaminen sekä osaamisen arviointi suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

1. Arviointi on **yhdenvertaista**
2. Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta
3. Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista
4. Arviointi on monipuolista
5. Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin
6. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden ikäkausi ja edellytykset

Perusopetuksen opetussuunnitelma 2014, luku 6

VALTERI

Arviointikulttuurin keskeisiä piirteitä

- Kaikki (myös oppilaat) ymmärtävät arvioinnin erilaiset tehtävät
- Kriteerit arvioinnin perustana
- Arvioinnin monipuolisuus
- Rohkaiseva ja yrittämään kannustava ilmapiiri
- Oppilaiden osallisuutta edistävä, keskusteleva ja vuorovaikutteinen toimintatapa
- Oppilaan tukeminen, jotta hän ymmärtää oman oppimisprosessinsa
- Oppilaan edistymisen näkyväksi tekeminen koko oppimisprosessin ajan
- Arvioinnin oikeudenmukaisuus ja eettisyys
- Arvioinnin avulla saadun tiedon hyödyntäminen opetuksen ja muun koulutyön suunnittelussa

Ouakrim-Soivio & Rongas 2020

Sari Granroth-Nalkki & Tiina Heikkinen 2023

VALTERI

Tukea tarvitsevan oppilaan arvioinnista

- Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada **riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti** tuen tarpeen ilmetessä.
- Tuen tarpeen varhaiseksi havaitsemiseksi oppilaiden **oppimisen edistymistä ja koulunkäynnin tilannetta tulee arvioida jatkuvasti.**
- Arvioinnissa on käytettävä **monipuolisia menetelmiä** ja opettajan tulee huolehtia, että **edistymisen ja osaamisen osoittamiselle ei ole esteitä.**
- Lievätkin oppimisvaikeudet ja esim. kielitaidon puutteet on otettava huomioon arviointitilanteissa. Samoin otetaan huomioon esim. opetuksen erityiset painoalueet.

Perusopetuslaki 30 § 1 mom. (642/2010)

OPS 2016 s.110-111

VALTERI

Arviointi voi olla...

toteavaa (diagnostinen)

- Lähtötason arviointi ennen oppimiskokonaisuuden alkua
- Oppilaiden tuentarpeen arviointia
- Pedagogisen menetelmän toimivuuden arviointia
- Oppilaiden vahvuuksien löytämistä ja näkemistä

Havainnot oppimisesta ja osaamisesta. Oppilaiden kuunteleminen ja kuuleminen. Tilannesidonnainen ja suunniteltu keskusteleminen oppilaiden kanssa oppimisprosessista ja sen tavoitteista. Oman työn reflektointia.

Tietokilpailut, testit, itsearviointit, keskustelut, pistetyöskentely...

Ohjaavaa ja oppimista edistävää (formatiivinen)

- Kuvataan oppimisen edistymistä ja työskentelyä, ei dokumentointia
- Tietoa oppimisprosessin seuraavasta askeleesta
- Kannustetaan ja nostetaan esiin onnistumisia ja vahvuuksia
- Oppimisprosessin aikana havainnoiden, keskustellen ja oppimistuotoksia tarkastellen kerättävää arviointitietoa
- Vertaispalautteen mahdollisuudet, arviointikielen opettaminen
- **Osaako oppilas arvioida oman oppimisen tason ja tiedostaako hän, mitä seuraavalle tasolle pääseminen vaatii?**

Formatiivinen arviointi perustuu vahvasti KOHTAAMISIIN opettajan ja oppilaan välillä.

Keskustellaan oppilaan kanssa siitä, miten kannattaisi jatkaa, jotta pääsisi tavoitteisiin.

Osaamista kuvaavaa (summatiivinen)

- Osaamisen kuvaamista suhteessa **määriteltyihin** tavoitteisiin
- Opettajan tehtävänä on poistaa esteet osaamisen osoittamisesta
Esim. Aika, kirjoittaminen, lukeminen, keskittyminen...
- Monipuolinen arviointi perustuu eri menetelmin kerättyihin näyttöihin
- Yksi arviointimenetelmä ei riitä
- **Voisiko oppilaalle antaa omistajuutta summatiivisessa arvioinnissa? Voisiko oppilas päättää osaamisen näyttämisen tavan, ajan tai paikan?**

Mitä eroa on monipuolisella arvioinnilla ja arvioinnin erityisjärjestelyillä?

Erilaiset kokeet ja testit, työt, portfoliot, videot, blogit ja vlogit, tiivistelmät, raportit...

Arvioinnin tehtävät oppimisprosessin eri vaiheissa

OPETTAJA

- Tiedon saanti taidoista
- Voi mukauttaa suunnitelmaa

- Ohjaa, kannustaa ja tekee oppilaalle osaamisen näkyväksi

Tarkistaa suunnitelmaa

- Ohjaa, kannustaa ja tekee oppilaalle osaamisen näkyväksi

LÄHTÖTASON ARVIOINTI
Diagnostinen

OHJAAVA JA EDISTYMISTÄ KUVAAVA ARVIOINTI
Formatiivinen

OSAAMISEN VÄLIARVIOINTI
Summatiivinen

OHJAAVA JA EDISTYMISTÄ KUVAAVA ARVIOINTI
Formatiivinen

OSAAMISEN ARVIOINTI
Summatiivinen

OPPILAS

- Orientoituu tulevaan
- Hahmottaa oman osaamisen ja tavoitteen välisen suhteen

- Seuraa omaa osaamistaan
- palaute

- Mitä jo osaan?
- Kuinka olen edennyt kohti tavoitetta?

Havainnoi omaa työskentelyä sekä tiedollisen ja taidollisen osaamisen kehittymistä.

Luostarinen, A. & Nieminen, J.H. 2019, 40.

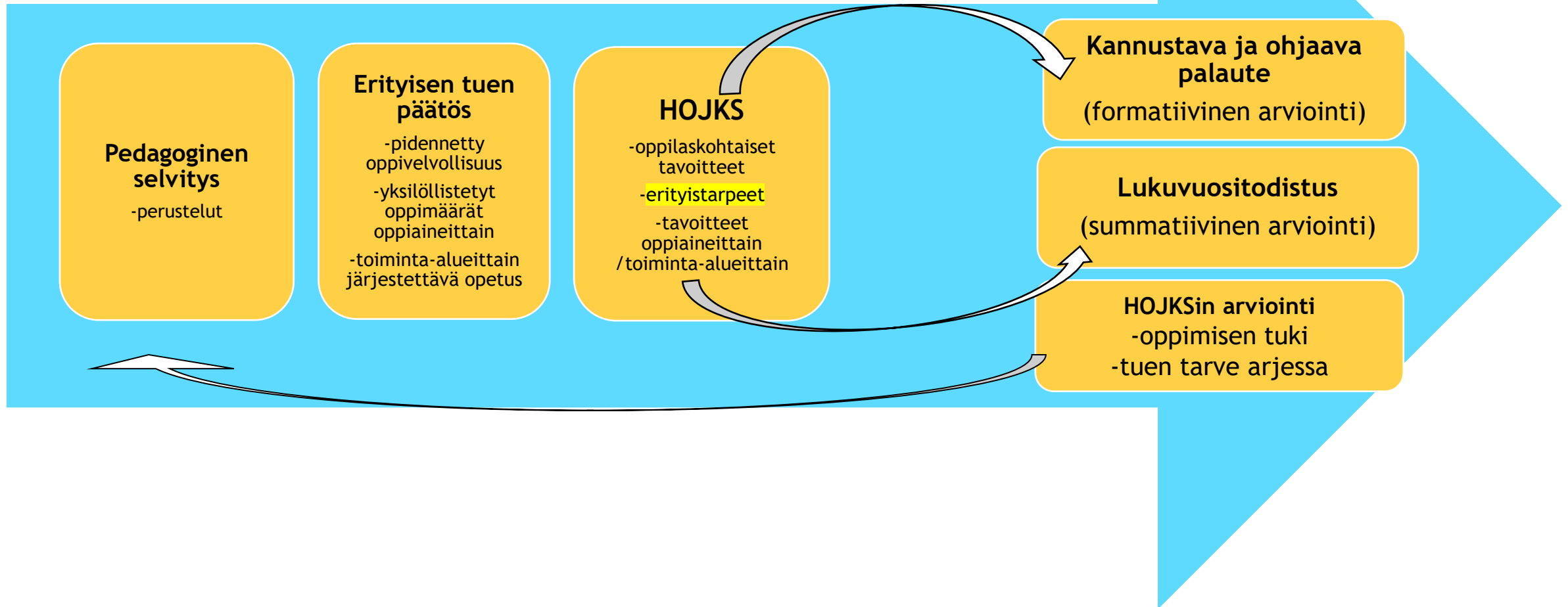

VALTERI

Arviointi erilaisissa oppimisen tilanteissa

Erilaisia opiskelun tilanteita	Arvioinnissa huomioitavaa
Opiskelu yleisen opetussuunnitelman mukaisesti	Perustuu vuosiluokkaistettuihin oppiaineittain jaoteltuihin opetussuunnitelman tavoitteisiin
Yksilöllistetty oppiaine	Perustuu henkilökohtaisiin tavoitteisiin (HOJKS). Tavoitteiden muodostamisessa voidaan soveltaa alempien vuosiluokkien tavoitteita.
Erityiset painoalueet	Perustuu vuosiluokan yleisiin, keskeisimpiin tavoitteisiin.
VSOP (vuosiluokkiin sitomaton opetus)	Perustuu vuosiluokan yleisiin tavoitteisiin
maahanmuuttajat	Arvioinnissa painottuu monipuolisuus. Kielitaidon taso huomioitava. Todistusarvioinnissa voidaan käyttää sanallista arviointia päättöarviointiin saakka.
Toiminta-alueittain opiskelu	Toiminta-alueihin perustuvat yksilölliset tavoitteet. Todistusarviointi on sanallista.

Oppimisen tavoitteet oppiaineittain / toiminta-alueittain sekä työskentelyn ja käyttäytymisen erityistarpeet

Erityisen tuen päätös	Pedagoginen selvitys	HOJKS	Lukuvuositodistus
<p>Opiskelu toiminta-alueittain</p> <p>Päätetään perusopetuslain (628/1998) 18 § (1 mom. 3 kohta) tai Valtioneuvoston asetuksen (422/2012) 9 § 3 mom. perusteella</p>	<p>Pedagogiseen pohdintaan ja perusteluihin, miksi oppiaineittain järjestettävä opetus ei ole oppilaan edun mukaista ja ei tue oppilaan oppimisvalmiuksia, koulunkäyntiä ja toimintakykyä. Huomioidaan mahdolliset asiantuntijalausunnot.</p>	<p>Opetuksen sisällöt toiminta-alueiden mukaisesti. Toiminta-alueet voivat sisältää oppiaineiden sisältöjä tai tavoitteita, jos oppilaalla vahvuuksia ko. oppiaineessa. Kuvataan toiminta-alueiden tavoitteet, opetuksen sisältö ja arviointi.</p>	<p>Sanallinen arviointi toiminta-alueittain</p> <p>Käyttäytymisen arviointi sanallisena ja todistuksen liitteenä</p> <p>Paikallinen OPS</p>
<p>Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen</p> <p>Päätetään jokaisen oppiaineen osalta erikseen</p>	<p>Jokaisen oppiaineen kohdalla arvioidaan erikseen, voiko oppilas opiskella oppiainetta yleisen oppimäärän mukaan vai tuleeko oppiaineen oppimäärä yksilöllistää. Oppimäärän yksilöllistäminen tehdään vasta silloin, kun oppilas ei annetusta tuesta huolimatta näytä saavuttavan arvosanan 5 edellyttämää osaamisen tasoa.</p>	<p>Yksilöllistetyn oppimäärän tavoitteet ja sisällöt johdetaan oppiaineen luokka-asteen yleisistä tavoitteista ja sisällöistä, myös alempien luokkien tavoitteita ja sisältöjä voidaan soveltaa. Kuvataan tavoitteet, opetuksen sisältö ja arviointi riittävän selkeästi ja yksityiskohtaisesti.</p>	<p>Jos oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, varustetaan kyseisen oppiaineen numeroarvosana ja sanallinen arvio tähdellä (*)</p> <p>Käyttäytymisen sanallisena arviointi todistuksen liitteenä</p> <p>Paikallinen OPS</p>

Lähteitä

- Luostarinen, A. & Nieminen, J. 2019. Arvioinnin käsikirja. Ps-kustannus
- Ouakrim-Soivio, N. & Rongas, A. 2020. Arvioinnin suunnittelu- ja muistikirja 2020-2021. Ps-kustannus
- Ouakrim-Soivio, N. 2015. Oppimisen ja osaamisen arviointi.
- Roiha, A. & Polso, J. 2018. Onnistu eriyttämisessä. Toimivan opetuksen opas. Ps-kustannus
- Toivola, M. 2019. Käänteinen arviointi. Edita
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet: Arviointiluku https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetukseen-arviointiluku-10-2-2020_2.pdf
- Perusopetuksen päättöarviointi <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppiaineiden-paattoarviointi#2b12c900>